

Buitenmensen op strand en duin

In de vorige nummers van Holland's Duinen kwamen in deze rubriek de vinker en de schelpenvisser als buitenmensen op strand en duin naar voren. Ditmaal is er aandacht voor de Katwijkse nettenboetsters. **Door Frans Beekman**

*Nettenboetsters op het Wantveld in de Noordduinen (Coepelduinen) bij Katwijk (1969).
Uitgave: Van Leer's Fotoind. B.V., Amsterdam (Genootschap 'Oud Katwijk').
Collectie F. Beekman.*

De nettenboetsters

Aan de vlakke Hollandse kust werd het strand vanouds gebruikt als landingsplaats voor vissersschepen met een platte bodem (bomschuiten). Bom is de verkorting van bodem. Vanuit de dorpen van 'de Zijde', zoals Scheveningen, Katwijk, Noordwijk, Zandvoort en Egmond voeren de vissers met hun bommen tot ver op de Noordzee. Omstreeks 1915 kwam vanuit Frankrijk een nieuw vissersschip met een kiel in gebruik, lougre of logger geheten, die ontworpen was voor de haringvangst met kilometers lange drijfnetten (of de vleet), die vertikaal in zee werden gehangen. De haring zwom in dit drijfwant (ook wel staand want geheten) en werd na het binnenhalen meteen aan boord geakaat, gezouten en in eiken tonnen verpakt. Na iedere reis werden de getaande katoenen netten op een vlak duinterrein gedroogd en gerepareerd.

De vissers van Katwijk hadden een bijzonder probleem: ze hadden geen haven voor de loggers en dus voeren ze vanuit IJmuiden. Na iedere reis werden de netten en de haringtonnen 'binnendoor' via het Noordzeekanaal, Ringvaart Haarlemmermeerpolder, Kagerplassen, Warmonderlee, Oegstgeesterkanaal en het Katwijks Kanaal naar Katwijk gebracht met een binnenvaartschip, die de 'binnenschuit' of 'Katwijker' werd genoemd. Daar komt de raadselachtige uitdrukking 'Katwijk ligt 60 km van zee' vandaan!

Aanvankelijk lagen de nettenboetvelden aan beide zijden van de Binnenwatering van Katwijk. Door hui-zenbouw na de Tweede Wereldoorlog bleef alleen het noordelijk Wantveld in gebruik. De vleet werd met een nettenwagen naar het vlakke duin gereden, waar de mannen ze in lange banen uitlegden om te drogen. De nettenboetsters droegen witte schorten waarop het bruine fijnmazige net goed te zien was. Deze meisjes en vrouwen stonden onder toezicht van een 'hoofdvrouw'. De boetsters dragen hun witte daagse mutsen. De reparatie gebeurde zittend op de grond met een houten boetnaald en een kluwen garen. Het boeten vond in de koude maanden plaats op boetzolders in het dorp. De traditionele haringvisserij met staand want liep in Katwijk tot 1964. De foto is van vijf jaar later toen het buitengebeuren op het Wantveld werd nagespeeld voor de film 'Herleefd verleden' van Jan van der Plas. De plantengroei op zo'n vlak duinterrein weerspiegelt dit maritiem verleden met soorten als Kegelsilene (*Silene conica*) en Gierstgras (*Milium vernale*). Het wordt wel het zeedorpenlandschap genoemd. Op de Harstenhoek bij de watertoren van Scheveningen werden ook netten gedroogd en hersteld. Informatie over de oude visserij van Katwijk is te verkrijgen in het mooie Katwijks Museum gelegen aan de Voorstraat.